

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5

Tilleggsspørsmålnr.

Emne:

Oppskr. av:

(adresse):

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Fylke: Ostfold

Herad: Vidalsberg

Bygdelag: Herland og Trøgstad

Gard:

G.nr. 209 Br.nr. 1

Jørgen Dahl

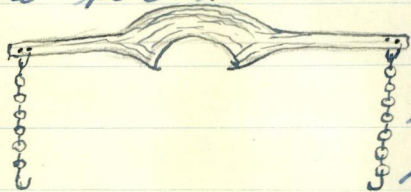
Dal pr. Mysen

SVAR

Her i distriktet blei det boren mye vand
inna det blei lakt inn springvand eller
pomme. Hvis di brukte to bøtter saa bar
di i aak."

Tre bøttene gikk for moten i begyn-
nelsen saa 80 aara. Da holdt Tink-
bøttene sitt inntog og har etter den tid gått sin
seiersgang.

"Staket" var uttaala for nakken og "Skøt-
pa" for te akslene.

"Staket" bruktes ette bare
te vass-boring. Var det lang
vei te fjøse, saa bar en
mjølkespanna i "aaket" naar di skulle inn
eller fraa sommarsfjøse, naar kuen var
ute.

Vi gannet regle fra Trømborg:

Husbonden paa Westeby aakte ogsaa Løjler
gaard, som ligger en god fjerdings vei der i fraa.
Her paa Løjler hadde di kuen om sommars,
for det var saa god hann i bakken der.
En saa husmønnen - han Ola Arshytte had-
de som plekt aa heve mjølka aa høre den te

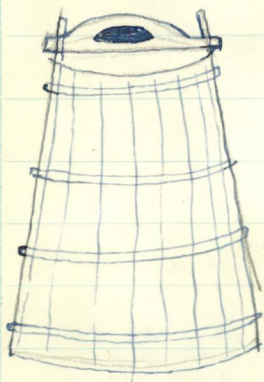
le Wenterby om maarraan. Dette skulle gjøres
fire døgger.

Saa var det en sommaars-maaraa han Ole
hadde vore rekti tile ute, og da sa'm:

„Da ja var i Püttin = bakkene møtte ja
sole me to store mjølkespann i e' aak.“

Dette var fire 1850 aara.

Spanna som di da bar i var tre = spann
med laak over og høl i laake aa bera i.

Paa Folkenborg har en slike
spann i mureet. Di tok
almuinelig 20-25 potten.

I de store galdene (gaardene)
var di gjerne vunn i en saa

Den tok saan en 50-100 potten.

To stavar gikk et kvart lengde
opp end di are. I dom var det
ett røndt hol. Herigjennom
stakk en den lause delen saa
„saa-stanga“, som to da
bar paa aksla.

Her paa dal vart det stutt
me vass beringa i 1852.

Da la Tollef Dahl inn spring-
vann i Kjøkken - bryggerhus og fjøs. Som
rør bruktes baarraa fura-stakker, som
var lakt ner med bærken paa. Denne
ledningen blei ombytta me jernrør i 1912.

Paa mange store „galden“ har det vore
kjört eller bari vunn til langt inn i detta
hundreare. Langt paa preste- og andeds-
galden.

2. Vass-bering i aak
eller saa-stong.

Jørgen Dahl

Dal pr. Myser

Over navnet i "saaen" (aa ett
røndt løkk, som ente var større end det
gikk ner. Det forhindre navne i aa
skuldpe for, naar di bar.

Om vinteren dro di vass-saaen paa
kjølke.

Ulest almindelig var det Kvinnfolk paa
gårn, som bar navnet.

Derfor er det saa beffanes det har
Tollef Kilde sa om "vass-øke":

"At det var bondens bröllopsgave ke
brura."

Paa Gløfsrud - et lite brøk i Haland
- la en himmendtt amerikansk inn ei sjøl:
virkanes pompe i 1880 aara. Den vokke
- som rimelig var - ei valdig opsett.

Paa stor-galdene i Leidsberg og Trøy-
stad kjöte di bestandig navne. De hadde
ei særskilt kort vogn til det bröke.

Senaa manglar det innlakt navne
paa de fleste smaabrök.

Paa mange saa skoleene vare blei
det først lakt inn navne no i mellom:
krigsaa.

Under omtalen saa vass-innlag:
ginga her paa Dal glömte jeg aa omtale,
at etterat her var lakt inn navne har
helbredstiltanna vori mye bedre enn
før. (uleddelt mig saa di gamle)

4

§

At det har stor indvirkning paa samsyn-
 het forhaalla og faa laest sine navne og
 saa rimelig. For som regel legges led-
 ningene fraa en "ile", og da blir det bedre
 og reiner navne. Og saa blir det jo
 brukt "nytt" navn bestandig.

Ellers kunde navnet bli staaende
 i dagevis. Desuten - ske navnet beres,
 saa har en navn der det er den korteste
 vei.

Jørgen Dahl

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

adr. NORSK FOLKEMUSEUM

BYGDØY

637